

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/54/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117208707
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8117208707.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Anny Kovaľovej v právnej veci žalobkyne: V. M., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v P., na ulici R. P. č. XXXX/XX, právne zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku na ulici Sovietskych hrdinov č. 163/66 proti žalovanému: P. CREDIT Slovakia, s.r.o. so sídlom v Bratislave na ulici Pribinovej č. 25 právne zastúpenému Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o. so sídlom v Bratislave na ulici Kubániho č. 16, o priznanie primeraného finančného zadostučinenia vo výške 300,- eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 22.01.2018 č. k. 29Csp/89/2017 - 77 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalobkyni sa n e p r i z n á v a náhrada trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 300,- eur. Žalobkyni priznal náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že rozsudkom zo dňa 30.03.2015 č. k. 20C/363/2014 - 43 Okresný súd Prešov zrušil rozhodcovský rozsudok vydaný Slovenským arbitrážnym súdom a odložil jeho vykonateľnosť. Zároveň určil, že zmluvná podmienka v zmluve č. XXXXXXXXXXXX v bode 8.4 je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Za neprijateľnú zmluvnú podmienku určil tiež zmluvnú podmienku v zmluve č. XXXXXXXXXXXX v bode 8 vzťahujúcu sa na dohodu o poskytnutí služby uzatvorenú podľa ust. § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka. Podľa odôvodnenia rozhodnutia rozhodcovská zmluva bola uzatvorená vo formulárovej podobe, ktorú predkladal žalovaný spotrebiteľom. Nebola individuálne dojednaná, keďže jej obsah žalobkyňa nemohla ovplyvniť a dopĺňali sa len údaje o spotrebiteľovi ako meno, bydlisko a dátum narodenia. Veriteľ mohol na základe tejto rozhodcovskej zmluvy vec predložiť na prejednanie rozhodcovskému súdu, ktorý sám určil a vylúčiť tak súd, ktorý by bol inak príslušný. Prvoinštančný súd konštatoval, že spotrebiteľ stratil právo brániť sa voči nárokom na veriteľa na všeobecnom súde v mieste svojho bydliska vo všetkých prípadoch, keď by vystupoval na strane žalovaného. V súlade s ustanoveniami rozhodcovskej zmluvy spočíval výber rozhodcovského súdu na zmluvnej strane podávajúcej žalobný návrh. Zmluvná podmienka je tak neprijateľná a tým pádom neplatná. Veriteľ ktorý zostavil znenie rozhodcovskej zmluvy vo svojej vopred pripravenej formulárovej podobe, jednostranne určil komu a ktorému rozhodcovskému súdu bude vec predložená. Pri rozhodovaní sa vychádzalo z komplexnej úpravy rozhodcovskej zmluvy a táto sa považovala za neprijateľnú spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Rozhodcovský rozsudok bol preto zrušený a odložená jeho vykonateľnosť. Zároveň sa rozhodlo o neprijateľnosti zmluvných podmienok obsiahnutých v bodoch 8.1 a 8.4 zmluvy o

revolvingovom úvere. Rozsudok bol následne potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 26.08.2016, č. k. 8Co/227/2015 - 70. Odvolací súd zdôraznil, že rozhodcovská zmluva, ak má byť uzatvorená so spotrebiteľom, musí byť výsledkom slobodnej vôle obidvoch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená. Z rozhodcovskej zmluvy uzatvorenej medzi stranami sporu žiadne informácie o rozdieloch medzi riešením sporu pred rozhodcovským súdom a všeobecným súdom nevyplývajú.

3. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa je podmienený úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti spotrebiteľom v súdnom konaní.

4. Primárnym zmyslom priznania primeraného finančného zadosťučinenia spotrebiteľovi je reparácia takých následkov protiprávných konaní zasahujúcich do jeho práv a právom chránených záujmov, ktoré nie sú škodou, ani bezdôvodným obohatením. Na rozdiel od neoprávneného zásahu, napríklad do osobnostných práv fyzickej osoby, sa vznik ujmy nevyžaduje. Vznik práva na primerané finančné zadosťučinenie zákon viaže iba na úspešne uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti od zodpovednej osoby na súde. Výšku finančného zadosťučinenia, či kritéria pre posúdenie jej primeranosti zákon nevyvodzuje. Určenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia je tak v plnej dispozícii spotrebiteľa, ktorý pri jeho požadovaní nie je normatívne nijako limitovaný. V dôsledku tohto špecifika je možnosť zneužitia uvedeného inštitútu veľmi vysoká.

5. Súd posudzuje a vníma inštitút primeraného finančného zadosťučinenia podľa ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa ako inštitút, ktorý má funkciu satisfakcie pre spotrebiteľa, voči ktorému sa dodávateľ zachoval nepoctivo, ale má aj sankčnú funkciu voči nečestnému dodávateľovi, aby ho odradil od pokračovania v nezákonných praktikách voči spotrebiteľom. Poskytovanie právnej ochrany v dôsledku porušenia práv strán v spore má však byť vyvážené. Úlohou súdu je postihovať nepoctivých dodávateľov, k čomu slúžia rôzne právne inštitúty, či už spomínaný inštitút primeraného finančného zadosťučinenia alebo aj vyslovenie záveru o neplatnosti zmluvných podmienok alebo celej odplaty za úver.

6. Systematickým a jazykovým výkladom zákonného ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. možno dospieť k záveru, že právo na primerané finančné zadosťučinenie možno spotrebiteľovi priznať, ak si ako žalobca úspešne uplatnil nárok z porušenia práva a povinností, pričom toto úspešné uplatnenie práva musí vyplývať z právoplatného rozhodnutia. Samotné právo na priznanie finančného zadosťučinenia vzniká na základe právnej skutočnosti, ktorou je zákon, ak sú splnené podmienky zákonom stanovené. Týmito podmienkami sú, že spotrebiteľ uplatní svoje právo na súde a to porušenie práva a povinnosti určených na jeho ochranu proti porušiteľovi a že je úspešný, pričom o úspechu sa dá uvažovať, keď je o ňom rozhodnuté. Kým tieto podmienky naplnené nie sú, žiadne právo na primerané finančné zadosťučinenie spotrebiteľ nemá. Uvedený záver vyplýva z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vydaného vo veci 6Cdo/389/2015.

7. Podľa rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 210/2004 cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušenia základného práva.

8. V prejednávanej veci nárok žalobkyne na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 300,- eur sa považoval v celom rozsahu za dôvodný. Žalobkyňa bola v predchádzajúcom konaní úspešná, nakoľko v konaní vedenom pod sp. zn. 20C/363/2014 na Okresnom súde Prešov si v postavení spotrebiteľky úspešne uplatnila svoje práva a prvoinštančný súd zrušil rozhodcovský rozsudok a odložil jeho vykonateľnosť. Zároveň sa žalobkyňa domohla určenia neprijateľných zmluvných podmienok. Podľa zmluvy o revolvingovom úvere uzatvorenej medzi stranami sporu ročná úroková sadzba úveru a revolvingu predstavovala 70,02 %. Táto úroková sadzba niekoľkonásobne prevyšovala úrokové sadzby poskytované inými peňažnými ústavmi v rovnakom čase spotrebiteľom. Žalovaný sa tak snažil na úkor žalobkyne získať bezdôvodné obohatenie. V tejto súvislosti sa poukázalo na právny názor Krajského súdu v Prešove vyjadrený v rozhodnutí zo dňa 28.10.2013 vydaným vo veci 20Co/96/2013, v ktorom sa konštatovalo, že inštitút primeraného finančného zadosťučinenia podľa ust. § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa má plniť na účely ochrany spotrebiteľa požiadavku účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Tak právna teória, ako aj aplikačná prax spájajú inštitút náhrady škody výlučne so znížením

majetku a ušlým ziskom. Náhrada škody ako inštitút súkromného práva v podmienkach Slovenskej republiky a konštantnej judikatúry sleduje výlučne reparačnú funkciu. Pre porovnanie sankčná funkcia náhrady škody je taká náhrada škody, ktorej cieľom nie je kompenzovať poškodeného, ale skôr potrestať určitú osobu za protiprávne konanie, ktorého sa dopustila a odradiť ju od opakovania takéhoto konania v budúcnosti. Sankčná náhrada škody teda trestá a súčasne pôsobí preventívne. Jazyk európskych predpisov a judikatúry akceptuje najmä druhú funkčnú zložku sankčnej náhrady škody, teda funkciu preventívnu.

9. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že žalovaný podal žalobu na rozhodcovskom súde na základe neprijateľnej rozhodcovskej zmluvy. Rozhodcovský súd vydal rozhodcovský rozsudok tak, že zďaleka nešlo len o hrozbu ujmy, ale o reálny zásah do práva žalobkyne ako spotrebiteľky. Zároveň bolo preukázané, že žalobkyňa úspešne uplatnila svoje práva na súde v konaní vedenom pod sp. zn. 20C/363/2014 vedenom na Okresnom súde Prešov.

10. Žalobkyňa v žalobe a tiež aj pri svojom výsluchu uviedla rozhodujúce okolnosti odvodňujúce priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 300,- eur v súlade s ust. § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa. Žalobkyňou požadovaná výška primeraného finančného zadosťučinenia je primeraná okolnostiam tejto veci. Za rozdujúcu skutočnosť sa považovalo aj to, že žalobkyňa zaplatila žalovanému titulom poskytnutého úveru celú sumu istiny. Súd prvej inštancie preto žalobe žalobkyne v celom rozsahu vyhovel.

11. Výrok o trovách odôvodnil ust. § 255 ods. 1 a § 262 CSP.

12. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol rozsudok zmeniť tak, aby žaloba žalobkyne bola zamietnutá. Ako dôvod uviedol, že podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku nie je uplatnením práva podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z.. Podľa tohto ustanovenia proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkých spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá. Zákonná úprava nepriznáva primerané finančné zadosťučinenie spotrebiteľovi len preto, že uplatnil nejaké právo, ale len vtedy, ak úspešne uplatnil porušenie práva ustanoveného na ochranu spotrebiteľa. Zo znenia uvedeného ustanovenia a kontextu celého uvedeného zákona vyplýva, že má ísť o právo určené na ochranu spotrebiteľa. Z úpravy žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku vyplýva, že právo podať žalobu má ktorýkoľvek účastník rozhodcovského konania, a nie, že ide o právo priznané spotrebiteľovi. Ani podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku nespĺňa podmienky podľa prvej vety a poslednej vety citovaného zákonného ustanovenia a teda nie je dôvodom pre vznik nároku na primerané finančné zadosťučinenie. Súd prvej inštancie nesprávne posúdil splnenie podmienok podľa tohto zákonného ustanovenia.

13. Nesprávne sú závery súdu prvej inštancie, v ktorých sa konštatuje, že žalovaný podal žalobu na rozhodcovský súd na základe zmluvy, ktorá obsahuje úrokovú mieru mnohonásobne vyššiu ako v peňažných ústavoch. Takýto prístup porovnávania odporuje Občianskemu zákonníku, ktorý v čase uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere platil. Podľa ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobnosti prípadov sa prihliada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti.

14. Pokiaľ ide o záver súdu prvej inštancie o výške primeraného zadosťučinenia tento je nepreskúmateľný. Okrem odôvodnenia, že suma 300,- eur sa považuje za primeranú sa v rozhodnutí nič neuvádza.

15. Odvolací súd v zmysle zásad ustanovení § 379, § 380 a § 381 Civilného sporového poriadku preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené.

16. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

17. V spotrebiteľských vzťahoch určité povinnosti vznikajú i dodávateľom. Jednou z týchto povinností je i povinnosť upravená v ustanovení § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Vychádzajúc z tohto ustanovenia proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrániť spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá. Jediným predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde.

18. Vo veci 20C/363/2014 Okresného súdu Prešov sa žalobkyňa úspešne domohla zrušenia rozhodcovského rozsudku a to z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej zmluvy uzatvorenej medzi ňou a žalovaným. Zároveň sa úspešne domohla aj určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok obsiahnutých v zmluve uzatvorenej medzi stranami sporu. Rovnako bol to samotný žalovaný, ktorý napriek neplatne uzatvorenej rozhodcovskej zmluve, podal žalobu na rozhodcovský súd, hoci neplatne uzatvorená rozhodcovská zmluva nemohla ani založiť právomoc rozhodcovského súdu na prejednanie veci. Rozhodcovský súd následne zaviazal žalobkyňu zaplatiť žalovanému sumu 1.456,88 eur spolu s ďalšími žalovaným uplatnenými nárokmi. Vzhľadom na vydaný rozhodcovský rozsudok na strane žalobkyne existovala reálna hrozba vzniku ujmy na jej majetkových právach, a to vo výške neporovnateľne vyššej v porovnaní s ňou žiadaným finančným zadosťučinením vo výške 300,- eur.

19. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak to treba chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, sa už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej miere. Žalobkyňa jednoznačne vznikla ujma v nemajetkovej sfére, keďže konanie žalovaného bolo spôsobilé privodiť jej ujmu vo sfére majetkovej, ale aj vo sfére jej osobného, rodinného, spoločenského života. Aj s prihliadnutím na postoj žalovaného v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 20C/363/2014, v ktorom spochybňoval dôvodnosť podanej žaloby, žalobkyňa bola dlhodobo nedôvodne vystavená psychickému vypätiu a stavu právnej neistoty, a to až do doby právoplatného ukončenia konania vo veci samej, pričom je bez akýchkoľvek pochybností, že tento stav vyvolal žalovaný, ktorý sa snažil dojednaním neplatnej rozhodcovskej zmluvy odňať žalobkyňi právo na súdnu ochranu pred nezávislým a nestranným súdom a taktiež táto strana sporu vypracovala úverovú zmluvu obsahujúcu zmluvné podmienky súdom vyhlásené za neprijateľné.

20. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú určité kritéria, a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a pod. Za primerané v prejednávanej veci je potrebné požadovať finančné zadosťučinenie vo výške 300,- eur tak, ako to správne určil súd prvej inštancie. Takto priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobkyne, ktorá jej vznikla konaním žalovaného, je akousi určitou satisfakciou za

stav, ktorý musela v dôsledku konania žalovaného trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý pri dojednaní rozhodcovskej zmluvy a úverovej zmluvy závadne konal. Spotrebiteľ, teda žalobkyňa nie je povinná preukázať ujmu, ktorá jej vznikla, pretože zákon o ochrane spotrebiteľa priznáva právo na finančné zadosťučinenie už vtedy, keď spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinností ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi. Žalobkyňa sa v tomto prípade úspešne domohla svojho práva, a teda boli splnené všetky zákonné predpoklady pre priznanie finančného zadosťučinenia.

21. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 CSP rozsudok ako vecne správny potvrdil.

22. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia bola skutočnosť, že žalobkyni v súvislosti s odvolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

23. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).